Poliittinen ohjelma

JOHDANTO 2
YHTEISKUNTA 3
Maksuton koulutus 3
Jatkuva oppiminen 3
Työurat 3
Eläkejärjestelmä 4
AMMATTIKORKEAKOULUTUS 5
Korkeakoulujärjestelmä 5
Globaali vastuu 5
Ohjaus ja rahoitus 6
Hallinto 6
Koulutuksen rakenne ja laatu 7
Koulutuksen sisältö 7
Opiskelijavalinnat ja työelämäyhteydet 8
KANSAINVÄLISYYS 9
Vaihtojaksot ja kotikansainvälisyys 9
Kansainvälisten opiskelijoiden ja maahanmuuttajien asema 9
Eurooppalainen yhteistyö 10
TOIMEENTULO JA ASUMINEN 11
Sosiaaliturva 11
Opintotukijärjestelmä 11
Opiskelija-asunnot ja julkinen liikenne 12
HYVINVOINTI 13
Yhdenvertaisuus ja koulutuksen saavutettavuus 13
Opiskelijoiden monimuotoisuus sekä ohjaus- ja tukipalvelut 13
Terveys-, hyvinvointi- ja liikuntapalvelut 14

Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK
Finlands studerandekårers förbund
National Union of Students in Finnish Universities of Applied Sciences

Lapinrinne 2 | 00180 HELSINKI
www.samok.fi | Y-tunnus: 1056678-8

JOHDANTO

Yhteiskunta on jatkuvassa muutoksessa. Väestörakenteen kehitys, työelämän murros, ilmastonmuutos ja talouden epävarmuus muovaavat arkea, haastavat olemassa olevia rakenteita ja vaikuttavat hyvinvointiin. Opiskelijat eivät ole näiden muutosten ulkopuolella, vaan elävät niitä todeksi jokapäiväisessä elämässään. Suomalainen väestö ikääntyy, ja työikäisten määrä vähenee, kun työmarkkinoille siirtyvät ikäluokat pienenevät. Jotta Suomi voi vastata muuttuvan väestörakenteen ja heikentyvän huoltosuhteen tuomiin haasteisiin, on varmistettava, että mahdollisimman moni pystyy osallistumaan työelämään. Tämä edellyttää, että tulevaisuuden työvoima on paitsi osaavaa myös hyvinvoivaa.

Opiskelijoiden hyvinvointi on jo pitkään ollut heikossa tilassa. Koulutuksen tehostuminen, sosiaaliturvan riittämättömyys ja kasvavat asumiskustannukset kuormittavat arkea. Lisäksi ilmastonmuutoksen ja taloudellisen epävarmuuden kaltaiset laajemmat ilmiöt heijastuvat opiskelijoiden jaksamiseen. Opiskelijaväestö heijastaa koko yhteiskunnan monimuotoisuutta ja sosiaalista kirjoa, ja opiskelijan fyysinen ja psyykkinen terveys ovat keskeisiä omien voimavarojen ja opiskelukyvyn edellytyksiä. Ammattikorkeakoulut elävät osana tätä todellisuutta ja ovat tärkeässä asemassa vastaamassa yhteiskunnallisiin muutoksiin. Ne vahvistavat osaamista, rakentavat yhteyksiä työelämään, kehittävät kansainvälistä yhteistyötä ja edistävät kestävää kehitystä. Kansainvälistyminen näkyy niin opiskelijaliikkuvuutena kuin monikulttuurisina oppimisympäristöinä ja rakentuu aidon osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuuksien varaan. Korkeakoulupolitiikan on tunnistettava opiskelijoiden moninaiset elämäntilanteet ja turvattava perusta, joka mahdollistaa opiskelun, hyvinvoinnin ja osallisuuden niin Suomessa kuin Euroopan tasolla.

Poliittinen ohjelma ohjaa SAMOKin edunvalvontaa ja vaikuttamistoimintaa. Poliittinen ohjelma on jaettu viiteen kokonaisuuteen: yhteiskunta, ammattikorkeakoulutus, kansainvälisyys, toimeentulo ja asuminen sekä hyvinvointi. Poliittinen ohjelma on voimassa toistaiseksi, ja sitä voidaan päivittää liittokokouksissa hallituksen tai jäsenjärjestöjen esityksestä. Poliittista ohjelmaa täydentävät linjapaperit, jotka käsittelevät tiettyjä kokonaisuuksia tarkemmin. Linjapaperit hyväksyy hallitus. Mikäli luodaan uusi linjapaperi tai linjapaperia päivitetään kokonaisuudessaan, annetaan jäsenjärjestöille lausumismahdollisuus. Linjapaperi tuodaan tiedoksi liittokokoukselle.

SAMOKin linjapaperit:

- Asumisen linjapaperi,
- Harjoittelulinjapaperi,
- Opiskelijakuntien julkinen rahoitus -linjapaperi,
- Opiskelijavalintojen ja avoimen ammattikorkeakoulutuksen linjapaperi,
- YTHS-vaikuttamisen linjapaperi,
- Lisää kansainvälisyyttä -ohjelma,
- Lisää kotikansainvälisyyttä -ohjelma, sekä
- SAMOKin pitkän aikavälin EU-vaikuttamissuunnitelma 2024 – 2028

YHTEISKUNTA

Polarisoituva yhteiskunta, eriarvoisuus ja syrjäytyminen ovat aikamme keskeisiä haasteita, joihin koulutuksellinen tasa-arvo on tehokas ratkaisu. Siksi yhteiskunnan on taattava, että jokaisella on elämän eri vaiheissa yhdenvertaiset mahdollisuudet sivistykseen ja osaamisen kehittämiseen. Kansalaisyhteiskunta on olennainen osa suomalaista yhteiskuntaa, ja sen merkitys tulee tunnistaa näitä haasteita ratkottaessa. Maksuton koulutus luo perustan yhdenvertaisille mahdollisuuksille osaamisen ja sivistyksen hankkimiseen. Työelämän jatkuva murros muuttaa työn sisältöjä ja osaamistarpeita. Jatkuva oppiminen mahdollistaa osaamisen päivittämisen myös työuran eri vaiheissa. Työurien pirstaloituessa ja venyessä yhä pidemmiksi, koulutus tukee yksilöä läpi koko elämän kestävän ja toimivan eläkejärjestelmän rinnalla.

Maksuton koulutus

- Tutkintokoulutus on kaikille opiskelijoille saavutettavaa ja maksutonta, ja yhdenvertaisuus on huomioitu korkeakoulutuksen rakenteissa ja toiminnassa.
- Ammattikorkeakoulujen tulee ensisijaisesti tarjota maksutonta tutkintokoulutusta.
- Koulutus nähdään kaikkien oikeutena, eikä myytävänä tuotteena.
- Maksuttomuusperiaate toteutuu kaikilla koulutuksen asteilla ja kaikissa koulutuksen muodoissa.
- Subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus takaa perheellisten opiskelijoiden mahdollisuuden täysipäiväiseen opiskeluun.

Jatkuva oppiminen

- Suomalaisen koulutusjärjestelmän tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kehitetään kokonaisuutena, varhaiskasvatuksesta aina työuran aikaiseen jatkuvaan oppimiseen asti.
- Jatkuva oppiminen on läpileikkaava periaate kaikilla koulutusasteilla koulutusmuodosta riippumatta. Se on osa tutkintojen rakennetta, opintojen toteutusta, työelämää ja aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista.
- Koko koulutus- ja sosiaaliturvajärjestelmä kannustaa eritaustaisia ihmisiä jatkuvaan oppimiseen.
- Jatkuva oppiminen ja tutkintokoulutus eivät ole kilpailevassa asemassa keskenään korkeakoulujen rahoituksessa ja toiminnassa.
- Jatkuvaan oppimiseen kohdennettu rahoitus turvataan.

Työurat

- Työurakeskustelussa tarkastellaan koko työuran pituutta. Opinnot, opintoja edeltävä ja niiden aikainen työ tunnustetaan osaksi koko työuraa.
- Työhyvinvointiin ja työkykyyn panostetaan huomattavasti nykyistä enemmän ja ennaltaehkäisevästi jo opintojen aikana. Työelämän joustoja kehitetään huomioimalla työntekijöiden erilaiset elämänvaiheet sekä ikä.
- Työnteon ehtoja ja kannattavuutta parannetaan.
- Uudelleenkouluttautumisella ja jatkuvalla oppimisella tuetaan työkykyä koko työuran ajan.
- Opiskelun, perhe-elämän ja työn yhdistämistä helpotetaan kehittämällä tukipalveluja ja taloudellista tukea sekä joustavoittamalla koulutusta.

- Saman alan ylemmät korkeakoulututkinnot tunnistetaan samanarvoisina osana työntekijän ura- ja palkkakehitystä.
- Työuran aikaista järjestäytymistä tuetaan sekä korkeakouluopinnoissa että työpaikoilla.

Eläkejärjestelmä

- Tulevien eläkeuudistusten läpileikkaavana teemana on sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus.
- Eläkemaksut ovat kestävällä pohjalla ottaen huomioon pidentyneen elinajanodotteen ja väestörakenteen muutoksen, jotta sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus toteutuisi myös tulevaisuudessa.
- Eläkettä kertyy myös ennen 16 vuoden ikää tehdystä työstä, tutkintojen suorittamisesta sekä vanhempainvapaan ja työttömyyden ajalta.
- Päätöksiä eläkerahastojen käytöstä ei uloteta parlamentariseen päätöksentekoon, vaan päätökset tehdään jatkossakin kolmikantaisesti.
- Työurien pidentämisessä huomioidaan sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus vähentämällä nuorempien sukupolvien maksutaakkaa ja takaamalla sekä palvelu- että eläkelupausten toteutuminen. Työurien piteneminen ei saa lisätä nuorempien sukupolvien opintojen aikaista työllistymispainetta.

AMMATTIKORKEAKOULUTUS

Työelämässä tarvitaan yhä enemmän korkeaa osaamista, kun suorittavista tehtävistä siirrytään kohti asiantuntijuutta ja ongelmanratkaisua. Tämä muutos edellyttää koulutus- ja osaamistason nostoa sekä monipuolistamista, mikä puolestaan vaatii panostuksia koulutukseen. Korkeakoulujärjestelmän kehittäminen perustehtävät säilyttäen varmistaa, että Suomessa riittää osaajia rakentamaan kestävää ja menestyvää hyvinvointiyhteiskuntaa. Duaalimallissa kummallakin korkeakoululla on omat tehtävänsä, joka vastaa ympäröivän yhteiskunnan, työelämän ja yksilöiden tarpeisiin. Korkeakouluilla on myös globaali vastuu – edistää kestävää kehitystä, vahvistaa yhteisöllisyyttä ja tukea yksilöä osana laajempaa kokonaisuutta. Ammattikorkeakoulutuksella on tässä kokonaisuudessa merkittävä rooli yhdistää työelämälähtöinen osaaminen, kansainvälinen yhteistyö ja osallisuus eurooppalaisessa korkeakouluyhteisössä.

Korkeakoulujärjestelmä

- Suomalainen korkeakoulukenttä koostuu ammattikorkeakouluista ja yliopistoista.
- Tutkintojärjestelmässä on sekä työelämälähtöisiä että tiedesuuntautuneita alempia ja ylempiä korkeakoulututkintoja.
- Korkeakouluverkko kattaa koko Suomen.
- Korkeakoulujen väliset erot näkyvät tutkintojen sisällössä ja niiden tuottamassa osaamisessa.
- Korkeakoulut tekevät tiivistä yhteistyötä muun muassa opetuksessa ja tukipalveluissa, paitsi keskenään myös toisen asteen oppilaitosten kanssa. Opiskelijan on mahdollista suorittaa kursseja ristiinopiskeluna toisesta korkeakoulusta.
- Toimiva duaalimalli perustuu työnjakoon, jota määrittävät toiminnan tavoitteet. Opintopolun joustavuutta duaalimallin sisällä vahvistetaan.
- Korkeakoulurakennetta kehitetään koulutuspoliittisin perustein.
- Ammattikorkeakoulujen autonomiaa vahvistetaan lainsäädännöllisin keinoin.
- Ammattikorkeakoulutusta kehitetään ottamalla käyttöön maisteri-nimike sekä ammatillinen tohtoritutkinto-oikeus.
- Korkeakoulukonserneissa varmistetaan korkeakoulututkintojen tasavertainen kehittäminen ja saatavuus.
- Ammattikorkeakoulut ovat kattavasti osa eurooppalaisia korkeakouluverkostoja.
- Korkeakoulututkintoja myöntävät korkeakoulut ja kyseinen korkeakoulu vastaa tutkinnon kokonaisuudesta riippumatta siitä, missä korkeakoulussa opintoja on suoritettu.

Globaali vastuu

- Korkeakoulut sisällyttävät globaalin vastuun ja kestävän kehityksen osaksi strategioitaan.
- Korkeakoulut edistävät osaltaan turvallista, yhdenvertaista ja terveellistä ympäristöä.
- Korkeakoulutukseen sisältyy opintoja ja osaamisen kehittämistä, jotka tukevat luonnonresurssien kestävää käyttöä ja kantokyvyn säilymistä pitkälle tulevaisuuteen.
- Tekoälyn vastuulliseen käyttöön korkeakoulutuksessa muodostetaan selkeä valtakunnallinen ohjeistus, ja sen asianmukaisesta käytöstä koulutetaan sekä opetushenkilöstöä että opiskelijoita.
- Korkeakoulutukseen liittyvillä yhteisöillä on sosiaalinen vastuu opiskelijoista.

- Koulutusviennin ensisijainen tarkoitus on kansainvälisyyden, osaamisen ja liikkuvuuden lisääminen.
- Koulutusvienti ei saa viedä resursseja tutkintoon johtavalta koulutukselta ja sen on tuotava pidemmällä aikavälillä lisäresursseja korkeakoulun toimintaan.
- Koulutusvientihankkeiden tulee noudattaa eettisen koulutusviennin periaatteita. Koulutusvientiä arvioidaan säännöllisesti ja sen arvioinnissa huomioidaan opiskelijoiden tasavertainen kohtelu sekä oikeusturva.
- Koulutusvientihankkeiden tulee kuulua korkeakoulun laadunvarmistuksen piiriin ja toteutetut hankkeet tulee arvioida mahdollisimman riippumattomasti.
- Students at Risk -apurahajärjestelmillä mahdollistetaan opiskelu EU-maassa sellaisille opiskelijoille, joilta evätään oikeus kouluttautumiseen tai muu ihmisoikeus oman yhteiskunnallisen toimintansa vuoksi omassa kotimaassaan.

Ohjaus ja rahoitus

- Ammattikorkeakoululainsäädäntöä ja rahoitusta tarkastellaan ja kehitetään kokonaisuutena.
- Ammattikorkeakoulutuksen rahoitus vastaa koulutustehtävää.
- Koulutusmäärien kasvattaminen on tehtävä riittävällä rahoituksella. Aloituspaikkojen rinnalla kiinnitetään huomiota opintojen etenemisen tukemiseen.
- Ammattikorkeakoulujen rahoitusmallia uudistetaan niin, että se tukee koulutuksen kestävää kehittämistä, koulutuksen laatua ja ohjaa luomaan joustavuutta opintoihin.
- Rahoitusmallin tutkinto- ja tuloskeskeisyyttä kevennetään.
- Ammattikorkeakoulut profiloituvat oman koulutusosaamisensa ja alueen tarpeiden mukaisesti.
- Koulutustarjonta pohjautuu ammattikorkeakoulun tekemään laadulliseen ja määrälliseen ennakointiin valtakunnallisesti asetetuissa puitteissa.
- Eurooppalaisia korkeakouluverkostoja rahoitetaan ensisijaisesti EU:n budjetista.
- Ammattikorkeakoulujen TKIO-toiminnan rahoitusta lisätään niin, ettei se ole pois tutkintokoulutuksen rahoituksesta.

Hallinto

- Opiskelijakunnan asema määritellään ammattikorkeakouluja koskevassa lainsäädännössä.
- Opiskelijakuntien merkitys huomioidaan yhteiskunnassa sekä korkeakouluyhteisöissä, ja niiden toiminta turvataan.
- Opiskelijakuntien toimintaan on käytettävissä riittävä rahoitus.
- Opiskelijakunnan jäsenyys on vapaaehtoinen.
- Korkeakouluissa toteutuu aito kolmikanta, jonka mukaisesti opiskelijakunnat ovat edustettuina ja täysivaltaisina jäseninä ammattikorkeakoulun hallinnossa ja päätöksenteossa.
- Opetushenkilökunnan määrä suhteessa opiskelijoihin ja opetustuntien määrä ovat riittävät koulutuksen laadun varmistamiseksi.
- Opetushenkilöstöä täydennyskoulutetaan, heidän hyvinvoinnistaan huolehditaan ja varmistetaan, että heillä on valmiudet hyödyntää uutta teknologiaa ja opetusmenetelmiä.
- Opetushenkilöstön säännölliset työelämäjaksot ovat luonnollinen osa korkeakoulun toimintaa, ja ne varmistavat henkilöstön työelämäosaamisen ajantasaisuuden.
- Opetushenkilöstöllä on riittävät resurssit tehtäviensä suorittamiseen.

- Korkeakoulujen tietohallinnon roolia kehitetään tukemaan opetusta.

Koulutuksen rakenne ja laatu

- Suomalainen ammattikorkeakoulutus on maailman parasta.
- Laadukas ja alati kehittyvä ammattikorkeakoulutus on yhteiskunnallisesti arvostettua ja tunnustettua.
- Täydennyskoulutuksella, erikoistumiskoulutuksella ja koulutuksen sisältöjä kehittämällä reagoidaan nopeasti muuttuviin työelämän tarpeisiin. Tutkintorakenteet vastaavat työelämän tarpeita.
- Opiskelijat osallistuvat laadunvarmistusjärjestelmien kehittämiseen ja arviointeihin.
- Kaikkien ammattikorkeakoulujen koulutuksen laatu on eurooppalaisittain korkeatasoista ja kansainvälisesti kilpailukykyistä.
- Ammattikorkeakouluja ja tutkintoon johtavia opintoja arvioidaan kansallisesti ja kansainvälisesti.
- Ylempää ammattikorkeakoulututkintoa ja sen pääsykriteereitä kehitetään. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tunnettuutta ja arvostusta työelämässä parannetaan.
- Koulutuksen laatuun ja opiskelijoiden osaamisen kehittymiseen keskittyminen mahdollistavat monipuolisen oppimisen. Opintojen suoritusajoista joustetaan tarvittaessa.

Koulutuksen sisältö

- Ammattikorkeakoulututkinto vastaa kansallisen osaamisen viitekehyksen tasoa kuusi (6) ja ylempi tutkinto tarjoaa kansallisen osaamisen viitekehyksen tasolla seitsemän (7) määritetyt valmiudet. Ammatillisen tohtoritutkinnon tulee vastata kansallisen osaamisen viitekehyksen tasoa kahdeksan (8).
- Alempien ja ylempien korkeakoulututkintojen laajuus on kaikilla aloilla pääsääntöisesti yhteensä 300 opintopistettä.
- Ammattikorkeakoulujen rakenteet ja järjestelmät tukevat eri opiskelutapoja kuten monimuoto- ja verkko-opintoja.
- Ammattikorkeakoulutuksen toteutusmuoto vastaa sitä, mihin opiskelija on valittu.
- Kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus laajaan kurssitarjontaan. Korkeakouluopinnot hyväksytään osaksi opintoja riippumatta siitä, missä korkeakoulussa opintoja on suoritettu.
- Eri toteutustavoilla järjestettyjä kursseja on tarjolla laajasti mahdollistaen näin opiskelijalle sopivimman tavan opiskella.
- Opiskelijan on halutessaan mahdollista saada myös laadullista palautetta.
- Uusien opiskelijoiden lähtötaso huomioidaan ja koulutuksen sisältö suunnitellaan lähtötason mukaisesti tukemaan opinnoissa etenemistä. Opinnot räätälöidään niin, että opiskelijalla on opiskeltavan alan mukainen riittävä tietotekninen osaaminen, kielitaito ja matemaattiset taidot.
- Opintojen monimuotoisuus turvataan vaihtoehtoisilla suoritustavoilla.
- Opintojaksojen mitoitus ja kuormittavuus suhteissa opintopisteisiin ovat samat korkeakoulusta ja koulutusalasta riippumatta. Opinnot mitoitetaan niin, että kuormittavuus jakautuu tasaisesti opintojaksojen ja lukukausien välillä.
- Opintoja voi suorittaa monimuotoisesti, monialaisesti, joustavasti ja ympärivuotisesti eri opiskelumenetelmiä hyödyntäen.
- Opetussuunnitelmissa huomioidaan erilaiset oppimisen tavat ja kaikille taataan esteettömät opiskelumahdollisuudet.

- Korkeakouluilla on toimivat järjestelyt aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista varten sekä niitä kehitetään ja vahvistetaan. Osaaminen tunnistetaan ja tunnustetaan riippumatta siitä, missä osaaminen on hankittu.

Opiskelijavalinnat ja työelämäyhteydet

- Opiskelijoiden valintaprosessi on läpinäkyvä ja oikeudenmukainen. Hakijoita kohdellaan yhdenvertaisesti opiskelijavalinnoissa.
- Hakijat valitaan pääsääntöisesti opiskelemaan tiettyä koulutusalaa. Opintojensa aikana opiskelija valitsee koulutusalaltaan tarkemman haluamansa opintosuunnan. Koulutusohjelmia suunniteltaessa varmistetaan riittävät valinnanmahdollisuudet.
- Opiskelijavalinnat tukevat koulutuksellista tasa-arvoa.
- Korkeakoulut mahdollistavat helpon siirtymisen korkeakoulun sisällä ja korkeakoulujen välillä.
- Opiskelijan tulee saada harjoittelusta aina alan yleistä palkkatasoa vastaava korvaus.
- Korkeakoulujen tulee turvata harjoittelumahdollisuudet jokaiselle opiskelijalle.
- Opinnäytetyö on arvostettu, hyvin ohjattu ja korkealaatuinen näyte opiskelijan osaamisesta.
- Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta on läpinäkyvää ja sillä on kiinteä yhteys opetukseen. Ammattikorkeakoulujen opetushenkilökunta ja opiskelijat ovat mukana TKIO-toiminnassa.
- Opinnot sisältävät tarkoituksenmukaisia monialaisia työelämälähtöisiä projekteja ja TKIO-hankkeita, joissa opiskelija oppii soveltamaan osaamistaan monimuotoisesti erilaisissa tilanteissa sekä toimimaan monialaisesti. Samalla opiskelija saa vahvaa työelämäosaamista sekä kehittää omaa asiantuntijuuttaan.

KANSAINVÄLISYYS

Kansainvälisyys on erottamaton osa korkeakoulutusta ja opiskelijan arkea. Suomi on osa Eurooppaa, Euroopan unionia ja laajempaa kansainvälistä yhteisöä, mikä näkyy yhä vahvemmin myös korkeakouluissa. Yhteistyö yli rajojen, monikieliset oppimisympäristöt ja kulttuurien kohtaamiset ovat osa opiskelua ja kasvua globaaliksi osaajaksi. Eurooppalainen korkeakouluyhteistyö kehittyy nopeasti ja muokkaa osaltaan myös suomalaista korkeakoulujärjestelmää. Kansainvälinen osaaminen ei synny vain liikkumalla, vaan se rakentuu myös arjen vuorovaikutuksessa, moninaisissa yhteisöissä sekä mahdollisuudessa oppia kieliä ja erilaisia näkökulmia. Kansainvälisiltä opiskelijoilta ja maahanmuuttajilta odotetaan samanaikaisesti kiinnittymistä yhteisöön, opiskelua ja siirtymistä työelämään. Kansainvälisyyden edistäminen korkeakoulutuksessa edellyttää yhdenvertaisuuteen ja kestävään kehitykseen sitoutumista sekä opiskelijoiden mahdollisuutta osallistua ja vaikuttaa myös eurooppalaisessa päätöksenteossa.

Vaihtojaksot ja kotikansainvälisyys

- Kansainvälisen osaamisen osaamistavoitteet ja sisältö määritellään kansallisella tasolla, ja kansainvälistä osaamista sisällytetään kaikkiin tutkintoihin.
- Opiskelijoilla on monipuolisia mahdollisuuksia hankkia kansainvälisyysosaamista elämäntilanteesta ja tutkinnosta riippumatta lähtemällä vaihtoon, projekteihin tai harjoitteluun ulkomaille sekä kotikansainvälisyyden keinoin.
- Ulkomaan liikkuvuusjaksojen rahallinen tuki on turvattu kaikille opiskelijoille yhdenvertaisesti.
- Opintososiaaliset etuudet liikkuvat opiskelijan mukana liikkuvuusjakson ajan.
- Kansainvälisyys on osa kaikkien korkeakouluyhteisön jäsenten arkea.
- Korkeakouluissa varmistetaan kansainvälisyyspalveluiden näkyvyys ja saavutettavuus opiskelijoille.
- Jokaiseen tutkintoon mahdollistetaan ulkomaan vaihtojakso niin, että vaihdossa kerrytetty osaaminen luetaan hyväksi opiskelijan tutkintoon.
- Korkeakoulujen rahoitusmalli kannustaa opiskelijoiden kansainvälistymiseen.
- Erasmus+ -ohjelman rahoitusta, vaikuttavuutta ja osallisuutta vahvistetaan.
- Eurooppalaisen opiskelijakortin käyttöönottoa edistetään osana opiskelijaliikkuvuuden sujuvoittamista ja EU:n sisäistä tunnistamista.
- Rajaesteiden purkaminen sujuvoittaa opiskelijaliikkuvuutta ja edistää kansainvälistä yhteistyötä korkeakoulujen välillä.

Kansainvälisten opiskelijoiden ja maahanmuuttajien asema

- Kansainvälisille opiskelijoille ja maahanmuuttajille tarjotaan maksuttomia valmentavia opintoja sekä kotimaisten kielten opetusta, huomioiden korkeakouluopintojen vaatimat kielelliset valmiudet.
- Kansainvälisten opiskelijoiden Suomeen työllistymistä helpotetaan myöntämällä pysyvä oleskelulupa valmistumisen perusteella.
- Kansainvälisten opiskelijoiden ja maahanmuuttajien yhdenvertaisia mahdollisuuksia saada harjoittelu- ja työpaikka edistetään ja tuetaan.

- Maahanmuuttajien aiemmin hankittu osaaminen tunnistetaan ja tunnustetaan sekä se on yhteiskunnassa arvostettua.
- Kansainvälisten opiskelijoiden mahdollisuuksia osallistua korkeakouluyhteisöön ja korkeakoulutuksen kehittämiseen vahvistetaan.
- Korkeakoulut tarjoavat kansainvälisille opiskelijoille kieli- ja kotoutumisopintoja osana tutkintoa.
- Työnantajat uudelleenarvioivat korkean kotimaisen kielitaidon välttämättömyyttä työnsaannin esteiden madaltamiseksi.
- EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden lukuvuosimaksuista luovutaan.
- Korkeakoulujen stipendijärjestelmät ovat kattavia, ja stipendien hakeminen on läpinäkyvää ja yhdenvertaista.
- Kansainvälisten opiskelijoiden taloudellista taakkaa kevennetään toimeentuloa tukemalla.

Eurooppalainen yhteistyö

- Jäsenneltyä vuoropuhelua vahvistetaan EU-tasolla. Euroopan maiden kansalliset opiskelijaliitot ovat vahvoja ja itsenäisiä toimijoita.
- Koulutuspoliittiset päätökset kuuluvat EU:ssa täydentävän toimivallan piiriin.
- EU tukee jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja edistää korkeakoulutuksen yhteisiä suuntaviivoja.
- Kaikkien korkeakoulujen kansainvälistymistä tuetaan yhdenvertaisesti, ja tutkintojen tunnistaminen ja tunnustaminen EU-maiden välillä on sujuvaa sekä mutkatonta.
- EU-rahoitus mahdollistaa eurooppalaisten opiskelija -ja nuorisojärjestöjen tukemisen sekä perusrahoituksen että projektirahoituksen kautta.
- Opiskelijat ovat osa eurooppalaisten korkeakoulualliansien päätöksentekoa.

TOIMEENTULO JA ASUMINEN

Käsitykset työstä, perheestä, toimeentulosta ja asumisesta ovat murroksessa. Sosiaaliturvajärjestelmä ei enää vastaa tämän päivän tarpeisiin tai työn tekemisen tapoihin. Toimeentulon turva vaihtelee eri elämäntilanteissa, ja erityisesti opiskeluaikana taloudellinen epävarmuus korostuu. Opintotuki, asumisen kustannukset ja liikkumisen mahdollisuudet muodostavat kokonaisuuden, joka määrittää opiskelijan arkea ja vaikuttaa yhdenvertaisuuteen koulutuksen saavutettavuudessa. Samaan aikaan väestön ikääntyminen ja työelämän muutokset haastavat perinteisiä käsityksiä siitä, milloin ja miten tuki eri elämäntilanteissa rakentuu. Näiden ilmiöiden keskellä korostuu sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus ja kysymys siitä, miten hyvin nykyiset järjestelmät kestävät tulevaisuuden yhteiskunnalliset ja taloudelliset paineet.

Sosiaaliturva

- Suomalainen etuusjärjestelmä on yksinkertainen ja ymmärrettävä. Etuusjärjestelmä huomioi opiskelijoiden erilaiset elämäntilanteet, mahdollistaa täysipäiväisen opiskelun sekä työn ja opintojen yhdistämisen.
- Etuusjärjestelmä kannustaa ja mahdollistaa jatkuvan oppimisen.
- Opiskelijat kuuluvat samaan yleistuen piiriin muiden edunsaajaryhmien kanssa.
- Opiskelijoiden kaikki sosiaaliturvaetuudet ovat sidottu indeksiin.
- Opiskelijoiden saama sosiaaliturva on ympärivuotista.
- Opiskelijoiden etuudet ovat tasolla, joka mahdollistaa päätoimisen opiskelun.
- Sosiaaliturva ei kannusta tai velvoita velkaantumiseen.
- Sosiaaliturvaan liittyvät velvoitteet ja kannusteet ovat tuensaajille kohtuullisia.
- Tukien yhteensovittaminen on vaivatonta ja kaikkia etuuksia on mahdollista hakea yhdellä lomakkeella. Etuuksien vajaakäyttöä ehkäistään tuomalla hakuvaiheessa ilmi, mihin etuuksiin hakija on oikeutettu annettujen tietojen perusteella.
- Vanhempien tulot tai omaisuus eivät vaikuta täysi-ikäisen opiskelijan sosiaaliturvan tasoon. Sosiaaliturva on yksilökohtaista.
- Asumisen tukia on mahdollista saada asunnon hallintamuodosta riippumatta.
- Tuen takaisinperintä, lakkauttaminen tai tason laskeminen ei saa aiheuttaa opiskelijalle kohtuuttomia tilanteita. Tuen piiriin palaamiseksi riittää tuensaajan oma selvitys tai suunnitelma.

Opintotukijärjestelmä

- Opintotuki painottuu opintorahaan. Lainan nostaminen ja nostamatta jättäminen on vapaaehtoista, eikä se rajoita muiden etuuksien saamista.
- Opintorahan ja asumislisän kokonaismäärä kattaa vähintään kohtuulliset elinkustannukset asuinpaikkakunnalla. Asumislisän tasoa määriteltäessä otetaan huomioon alueellinen vuokrataso.
- Opintotukikuukausien kokonaismäärä mahdollistaa alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen.
- Harkinnanvaraisten lisätukikuukausien myöntämisen perusteeksi riittää opintojen edistymiseen vaikuttanut sairaus, kansainvälinen liikkuvuusjakso tai muu painava syy.
- Takaisinperittyjä opintotukikuukausia ei lasketa käytetyiksi opintotukikuukausiksi. Tukikuukaudet peritään takaisin suuruusjärjestyksessä pienimmästä suurimpaan.

- Opintolainahyvitys myönnetään vuosittain.
- Opintolainahyvityksen suuruus lasketaan koko opintolainamäärästä.
- Aikaisemmat korkeakouluopinnot tai suoritetut tutkinnot eivät vaikuta opintolainahyvityksen myöntämiseen.
- Opintolainan korkoavustusta voidaan myöntää vähintään 5 vuoden ajalta. Korkoavustus maksetaan samanaikaisesti korkojen erääntymisen kanssa.
- Opintolainahyvityksen oikeuttavan määräajan pidentäminen mahdollistetaan myös niiden opiskelijoiden osalta, joiden opinnot ovat viivästyneet heikentyneen opiskelukyvyn, opiskelijakunnan luottamustoimen tai ulkomaan liikkuvuusjakson vuoksi.
- Opiskelijalla on oikeus vähintään yhteen edulliseen lämpimään ateriaan päivän aikana.
- Ateriatuki takaa laadukkaan ja kohtuuhintaisen opiskelija-aterian.

Opiskelija-asunnot ja julkinen liikenne

- Opiskelija-asuntojen rakentamisen tavoitteena on kohtuuhintaisten asuntojen riittäminen kaikille niitä tarvitseville. Kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus hakea opiskelija-asuntoa.
- Opiskelija-asunnot palvelevat erilaisten opiskelijaryhmien tarpeita ja ne tukevat opiskelija-arkea.
- Asukasvalinta on yhdenvertainen riippumatta siitä, valitaanko uusi opiskelija todistuksella tai pääsykokeella.
- Opiskelija-asuntorakentamista varten on käytössä laajasti erilaisia tuotantotukia, jotka takaavat kohtuuhintaisen asuntotarjonnan.
- Korkeakoulut sitoutuvat edistämään opiskelija-asumisen saatavuutta varaamalla opiskelija-asuntoja sekä vaihto-opiskelijoille että kansainvälisille tutkinto-opiskelijoille yhteistyössä asuntoja tarjoavien tahojen kanssa.
- Kuntien joukkoliikenteessä otetaan käyttöön kaikkia tutkinto- ja vaihto-opiskelijoita koskevat opiskelija-alennukset, jotka opiskelija saa käyttöönsä asuinkunnasta ja iästä riippumatta.
- Kaikilla korkeakoulupaikkakunnilla on toimiva, kattava ja turvallinen liikenneverkosto, jolla opiskelijat pääsevät kulkemaan asuinpaikastaan opiskelupaikkoihin.

HYVINVOINTI

Suomen väestö ikääntyy ja työikäisten määrä vähenee. Tämä kehitys korostaa tarvetta tarkastella, millaisessa kunnossa tulevaisuuden työvoima kasvaa ja kehittyy. Korkeakouluopiskelijoiden hyvinvointi on heikentynyt, mikä näkyy sekä fyysisen että psyykkisen jaksamisen haasteina. Ammattikorkeakouluopiskelijat edustavat väestön monimuotoisuutta, ja heidän tarpeensa ovat yhtä lailla moninaisia. Ympäristöllä, vapaa-ajanviettomahdollisuuksilla ja liikkumisen saavutettavuudella on yhä suurempi merkitys opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämisessä. Hyvinvointipalvelujen saatavuus vaihtelee alueittain ja korkeakouluittain, eikä opiskelijoiden kokemus palveluiden saavutettavuudesta ole yhteneväinen. Samalla opiskeluterveydenhuoltoon kohdistuu yhä enemmän odotuksia. Ennaltaehkäisevien palvelujen ja opiskelijoiden jaksamista tukevien rakenteiden turvaaminen edellyttää riittävää rahoitusta YTHS:n toimintaan. Opiskelijoiden hyvinvointi on yhä vahvemmin osa keskustelua siitä, millaisin edellytyksin yksilöt voivat osallistua yhteiskuntaan ja työelämään nyt ja tulevaisuudessa.

Yhdenvertaisuus ja koulutuksen saavutettavuus

- Kaikilla opiskelijoilla on oikeus sekä yhtäläinen mahdollisuus tasapainoiseen ja kokopäiväiseen opiskeluun.
- Korkeakoulutilat ovat esteettömät. Fyysisen esteettömyyden rinnalla huomioidaan sosiaalinen ja psyykkinen esteettömyys.
- Tiloissa on välineet ja toimintatavat, jotka mahdollistavat erilaisten opiskelijoiden osallistumisen, esimerkiksi induktiosilmukan käyttö.
- Ammattikorkeakoulutusta järjestetään molemmilla virallisilla kielillä, suomeksi ja ruotsiksi. Lisäksi koulutusta tarjotaan muilla tarpeelliseksi katsotuilla kielillä.
- Yhdenvertaisuus, sukupuolten tasa-arvo ja sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus on huomioitu kaikessa toiminnassa, niin kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla.
- Opiskelijoiden ja henkilökunnan keskuudessa on nimitetyt ja koulutetut häirintäyhdyshenkilöt.
- Opiskelijoiden oikeusturva ja sitä tukevat rakenteet ovat selkeä, läpinäkyvä ja saavutettava osa korkeakouluyhteisön rakenteita.

Opiskelijoiden monimuotoisuus sekä ohjaus- ja tukipalvelut

- Korkeakoulussa on fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallista opiskella.
- Opiskelijoiden hyvinvointia tuetaan aiempaa paremmin järjestämällä opinnot opiskelijoiden kokonaisvaltaiset ja moninaiset tarpeet huomioiden, tarjoamalla erilaisia tukia ja tukipalveluita sekä edistämällä yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.
- Opiskelijoiden yksilölliset tarpeet on huomioitu opetusmenetelmissä ja opetuksessa, joissa hyödynnetään ajantasaista teknologiaa ja pedagogiikkaa.
- Opetus on sukupuolisensitiivistä.
- Opetukseen sisällytetään pakollisia kokonaisuuksia koskien monimuotoisuutta ja kohtaamista.

Terveys-, hyvinvointi- ja liikuntapalvelut

- Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö YTHS tuottaa kaikkien korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon valtakunnallisesti.
- Sosiaali- ja terveyspalveluja kehitettäessä ja resursseja kohdennettaessa huomioidaan sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus.
- Palveluiden painopistettä siirretään ongelmien hoidosta fyysisen, henkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin aktiiviseen edistämiseen ja ongelmien ehkäisemiseen. Varhaisen puuttumisen mallia käytetään sekä psyykkisen, fyysisen, että sosiaalisen toimintakyvyn tukemiseksi korkeakouluyhteisössä.
- Mielenterveys- ja psykoterapia- sekä päihdepalveluiden saatavuus turvataan. Ammattitaitoista henkilöstöä on riittävästi, ja hoitoon pääsee oikea-aikaisesti.
- Kaikki korkeakouluopiskelijat kuuluvat terapiatakuun piiriin.
- Opiskelijahuoltolakiin kirjataan korkeakouluille velvollisuus järjestää opintopsykologin ja -kuraattorin palvelut. Lakiin kirjataan henkilöstön vähimmäismitoitus näitä koskien.
- Liikuntapalvelujen järjestäminen on korkeakoulujen lakisääteinen tehtävä ja kiinteä osa kaikkien korkeakoulujen strategiaa. Palvelut ovat monipuolisia, laadukkaita, helposti saavutettavia ja opiskelijoille maksuttomia.